

Carl Lucae

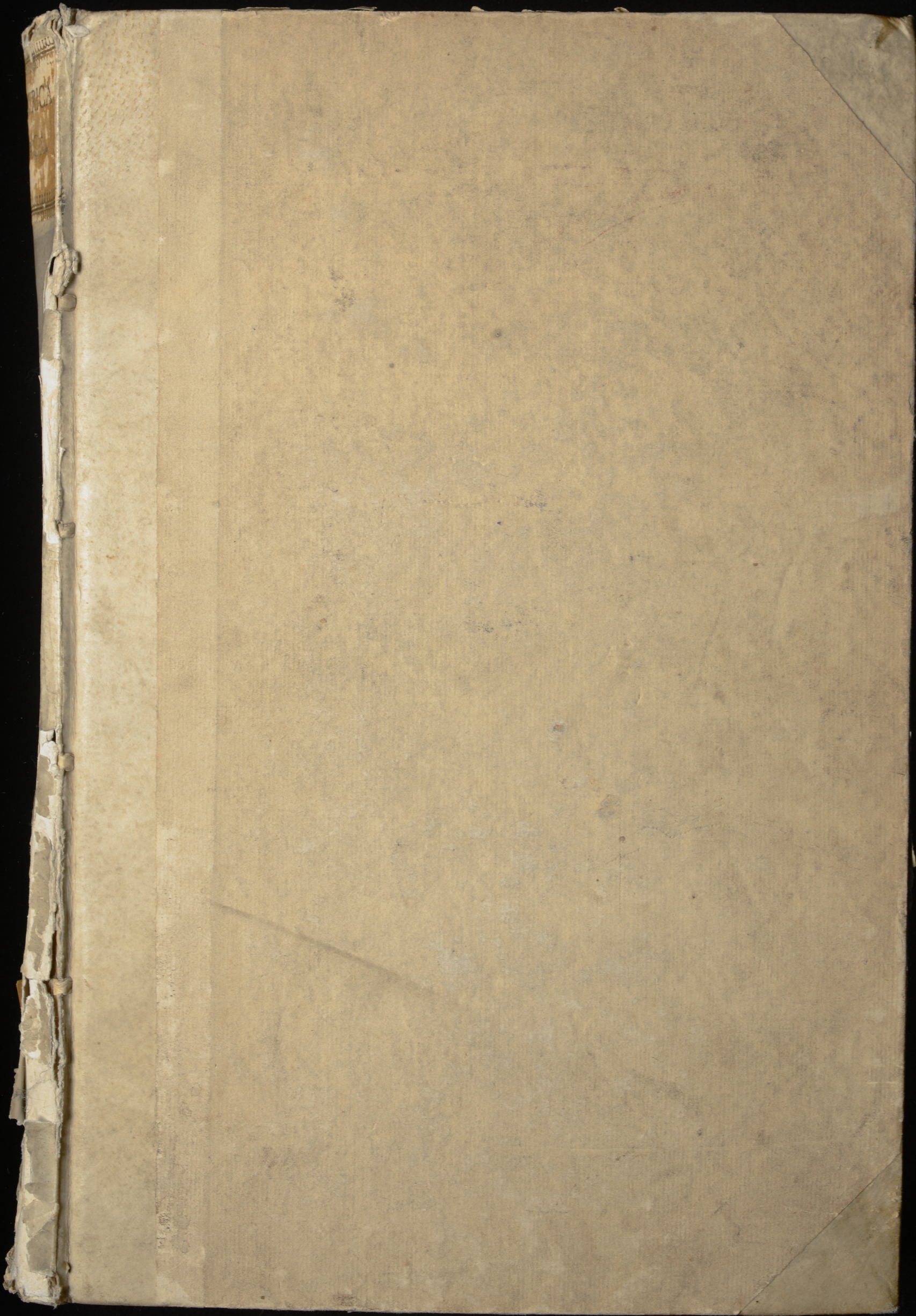
Phoebus Novae Felicitatis Cattorum Amicus, In Coelo Academiae Hasso-Schaumburgicae Exortus Die III. August. Ann. M DC XCVIII. Cum Serenissimus Princeps Ac Dominus, Dominus Carolus I. D. G. Hassiae Landgravius ... Annum quadragesimum quintum ingrederetur

Rintheilii: Enax, [1698]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832538035>

Druck Freier  Zugang



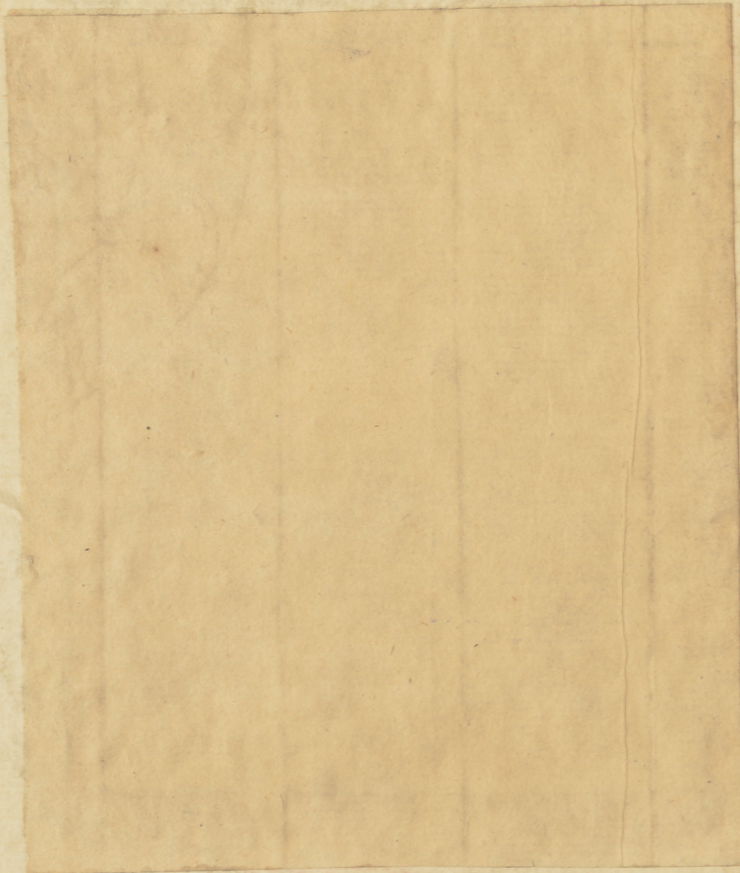


Oswald Weigel
Antiquariat & Auktions-Institut
Leipzig, Königsstr. 1.

1903
comp. l. coll. 50.11.

2
im.

A215



{ Hessen }

R-1135

AK: 00 F.

Universitäts-
Bibliothek
Rostock

1. Hassia Landgraviatum & ejus natalem quadragessimum quintum. Zintlii 1698.
- 5.) Jean Phil. Lau Panegyris in nuptias Frederici III. Landgraviatus Hassia heredis & Ludovicae Dorotheae Sophiae Reginae Borussiae Principis. Berolini 1700.
- 6.) Ludov. Greg. Ditsch Panegyricus Funebri in memoriam Dorotheae Charlotte Hassia Landgraviae natae e Domo Caesaria. Giesse 1805.
- 7.) Com. Ludov. de Gemmingen Panegyricus Ernesto Ludovico Landgravio Hassia dictus. Giesse Hassorum 1705.
- 8.) Elegie sur la mort de Louyse Dorothee Sophie Princesse Royale de Prusse Hereditaire de Hesse Cassele deesse à Cassele 18 Nov. 1705.

9.)

- 9.) Castrum Doloris Georgio Landgravio
Hassia in Expugnatione Barcelona
eiusdemq; Fortalitii Montis mortuo
prostitutum à Pusto Eberhard Pasfern
Darmstadii 1706.
- 10.) Christoph. Arnold de Voigt Oratio Pa-
negyrica Hassiae iuventutis Princi-
pibus dictus, cum Programmate Aca-
demico & Carminibus Giesæ Hassorum
1707.
- 11.) Programma Giesense in natiuitatem
Ludovici Hassia Principis. Giesæ
Hassorum 1720.
- 12.) Frid. Herm. Goll & Joh. ¹³Wic. Fune-
cii nomine Academia Pintelensis
Orationes Funebres Panegyrici in
memoriam Caroli I. Hassia Land-
gravi.

gravi cum Programmate Academico. 3. ^{Stück}
Hinfeln 1730.

14. 13.) Christoph. Frid. Ayrmanni Votum Occasio-
ne Connubii Maximiliani & Friedericae Char-
lotte Principum Hassia 1720.

15. 14.) Ejusdem Luctus in funere Principis Her-
editaria Hasso-Darmstadina Data Comi-
tis & Heredis Hanovia. Giesse 1726.

16. 15.) Christiani Breithaupti nomine Acade-
mie Julia Gratulatio Solemnis in nuptias
Friederici Landgravii Hassia Principis;
cum Carmine Academiae Göttingensis
& alio Germanico 3. ^{Stück} Helmst.
1720.



PHOEBUS

NOVÆ FELICITATIS
CATTORUM AMICUS,

In Cælo

Academiæ Hasso-Schaumburgicæ

Exortus

Die III. August. Ann. / M DC XCVIII.

Cum

SERENISSIMUS PRINCEPS

AC DOMINUS,

DOMINUS

CAROLUS I.

D. G. HASSIÆ LANDGRAVIUS,

PRINCEPS HERSFELDIÆ, COMES

CATTIMELIBOCI, DECIAE, ZIEGEN-

HAINÆ, NIDDÆ ET SCHAUM-

BURGI, &c. &c. &c.

Annun quadagesimum quintum ingrederetur,

Ostenfus

a

CAROLO LUCÆ, LL. Stud.



RINTHELII,

Typis HERMANNI AUGUSTINI ENAX, Acad. Typogr.

1698



POTENTISSIMO
CATTORUM HEROI
*SERENISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO,*
DOMINO
CAROLO I.
D. G. HASSIÆ LAND-
GRAVIO, PRINCIPI HERSFEL-
DIÆ, COMITI CATTIMELI-
BOCI, DECIAE, ZIEGENHAINÆ,
NIDDÆ ET SCHAUMBURGI,
&c. &c. &c.

Domino suo Clementissimo,
FELICITATEM!

HEROS POTENTISSIME

Munus aliquod prisci Romani *anniversario Genio* solvebant; **TIBI** *Potentissime Heros*, tanquam vero *Hasfiæ Genio* Deoque terrestri natali Tuo munusolvere fas, imò summæ necessitatis est. Apud Persas enim quoque olim legibus & moribus sancitum erat, ne quis Regiam Majestatem adire auderet sinè aliquo munere, quemadmodum nefas est accedere ad altare sinè donario. Rectè propterea & religiosè fecisse videntur, quod eos qui in terris divinâ quodammodo vice funguntur, divino quoque honore communicarint. Si quis autem unquam ab ultima etiam vetustate dignus existit omni cultu & veneratione, Tu *Potentissime Heros* consentiente omnium fama in hoc ordine principem locum jure **TIBI** vindicas. De Tuo enim Heroico animo Cygni & literæ undique loquuntur, imò nomen Tuum ad astra tollunt; & in Tuis laudibus decantandis vel Eloquentissimi obmutescunt. Ego ideò humilis licèt & umbraticus Musarum filius, ausus sum, blandâq; vi coactus hîc faustissimo Tuo Natali donarium aliquod pulvinari Tuo inferre. Ut ignis enim celari non potest, quin aut fulgore suo aut
calore

calore prodatur: ita vehementes affectus etiam nolentibus nobis & invitis erumpunt. Fateor quidem, me non minus terrore quam gaudio exinde perfusum esse, verum quantum mihi justitiam affert rei hujus consideratio, tam me reficit & recreat partim excellens animi Tui benignitas & moderatio, partim argumenti conscientiaque meae fiducia. Non enim alia mente hoc chartaceo munere ad *TE Potentissime Heros* accedo, quam ut observantiam & devotionem meam profitear. Munus quidem impar Numini Tuo si pretium inspicias: sed quod tamen *virtutum Tuarum* nomine, quae non solum invidiam vicerunt, sed & mortale fastigium supergressae sunt potissimum allubescet. Suscipe igitur *Potentissime Heros* hoc simplex erga Te pietatis pignus, triviale quamvis & Serenitatis Tuae cothurno longe inferius, sinceram tamen devotionis certissimum *τεκμήριον*, suscipe illud serenam fronte & clementissima Tua benevolentia illud complecti ne dedignare. DEUS TE fervet omni felicitate & gloria florentem quam diutissime, quod votet, qui Hassiam Tuam PACE aeternam fortunatam esse semper

TIBIq;

POTENTISSIME HEROS

Devotus

CAROLUS LUCAE.



(TIT.)

TANDEM POST NUBILA
PHOEBUS.

Nid liceat mihi, vestra omnium
pace, auspiciousimo hujus diei ex-
ortu, illaque anniversaria Mu-
sarum nostrarum festiuitate, quã
DIVO ACADEMIÆ NU-
TRITIO, solenne pietatis officium persolven-
dum est, exclamare. Tandem enim lætiora data
sunt dicendi argumenta, tristitia nostra toties
iterata in lætitiã, lessus & planctus pristini in
jubila, lachrymæ & lamenta in acclamationes
votivas sunt conuersæ. Biennium enim est cùm
diem huncce quoq; Serenissimi Principis nata-
lem, summã mentis exultantis lætitiã & intimo
pariter gratitudinis sensu vobiscum celebrarem,
Maximique Principis Virtutes, queis tota Ger-
mania in admirationem rapitur hac ex Cathe-
dra, sermone quidem paupertino, at mente tamen

B

devo-

devotissima adorarem, grataque tot beneficiorum recordatione, quæ à Clementissimo LANDGRAVIO in me derivata sunt revocarem, unicum erat, quod voluptatem nostram nostraque gaudia turbabat, commotus nempe & variò animorum impetu concitatus mundus, gentes per orbem terrarum omnem, aut implicatæ jam mutuo bello, aut in dissidia alternasque clades erumpentes, summi terrarum Rectores alibi jam armis certantes, alibi ad propugnandos suos causamque communem tuendam ex acuentes se invicem. Nunc verò, quæ ineffabilis DEi erga nos benignitas est, lætitiis omnibus læti, salutis juxtà & votorum nostrorum summam tenemus. Quandoquidem enim post immensa nubila, post atrocissimas Bellonæ tempestates, post periculosam planeque pertimescendam belli aleam, jucundum illum Phœbum, auream istam PACEM quam omnes optant, singuli amant; quam norunt pauci, merentur qui boni sunt iterum triumphantem videmus. PACEM, quæ juxta Augustinum serenitas est mentis, tranquillitas animi, vinculum Amoris, consortium charitatis, cernimus redditam & reditivam. ^(a) Spectamus Germaniam iterum in pristino vigore, Martis periculis liberam, Bellonæ curis solutam, PACE florentem, tranquillitate gaudentem, Deo liberè

servi-

(a) v. August. de Civ. Dei.

servientem. Propterea magis aptum piumpque est,
hodierna solemnitate immortalī D Eo persolvere
gratias, & temporis curriculum remetiri animo
atque ex aliorum eventis casibusque felicitatem
Patriæ, ex quâ nostra profluit, ponderare, dicen-
doque PRINCIPIS laudes, quantum in multis
illis præclarissimis rebus pro salute rei Christia-
næ superioribus annis gestis, ubique virtus ac for-
titudō Ejus emineat, quamque illustra in ean-
dem merita Illius sint, gratis vocibus referre.
Nam quamvis Gloriæ Ejus, nil quicquam,
oratione nostrâ accedere possit, quam tot ubique
Principes, tot fortissimi exercitûs, meliorque
orbis certatim prædicant, malitque Ipse lau-
danda facere, quàm laudibus ferri, interest
tamen Musarum nostrarum, tantæ tamque inu-
sitatæ virtutis non inmemores videri. Faceßere
ideò meritò jubeo illos qui officiis ex consuetudine
ponunt modum, etsi quid novum aut insolitum
videatur, tanquam onus declinant humerosque
subducunt. At, uti non quævis tellus fert omnia,
sic nec omnis ætas omnes officii numeros imple-
di occasiones suppeditat. Si enim Historicorum
evolvamur monumenta, annalesque Majorum,
certè ferè nullum huic simile occurret seculum,
in quò una serie sceleratus amor Martis magis
sevit, quò Christiano Mubañedoque cruore
magis rubuit Danubius & Dravus, Volga &

Bory-

Borysthenes, Rhenus & Mænus, Mosa & Mosella,
Archipelagus sinusque Lepanticus, quò Germa-
nia imò tota Europa majoribus armorum flucti-
bus concussa est: Ut ferè licitum fuisset canere:
Ab Domine! quæ in tempora nos reservasti?
Sæcula væ! væ secula! væ! væ ferrea secla!
Sæcula. Noæam digna videre ratem.

*Exegimus enim seculum, incredibili temporum
varietate, multis maximis casibus periculisq; ac
cæteris rerû difficultatibus vicibusq; memorabilẽ;
Nosque Teutones sensimus præprimis gravia
hujus seculi fata, sensimus, quid sit dirum illud
Bellonæ nomen. Adeo! ut quicumque Patriam
nostram intueretur, cerneret profectò variarum
dissensionum veluti oceanum, apertum Martis
campum, Pacis & Tranquillitatis sepulchrum.
Nam in initio hujus sæculi statim Germaniæ
Proceres propter linguam & unionem in duas di-
videbantur partes, inde enascebatur horrendum
illud bellum Bohemicum, quod tandem per
omnem Germaniæ partem exarsit, illamque
quàm latè patet, miserabili ruina involvit^(b). Hoc
demũ post triginta annorum spatium in PACE
Monasteriensi sublato & extincto, astuti tamen
Illius Galli cristam ejusdemq; cantum hæctenus
una ex parte formidare; cui solenne est dolum
cuncta media nocendi, horrenda incendia, mise-
randas*

(b) Conf. Horn, orb. Imp. cum animadv. Feller, p. 103.

randas vastationes sub pallio Rationis bellicæ te-
gere ac occultare; altera parte Bicornis Lunæ
acinaces nostris gulis semper imminuit; & ne
prope diem de nobis actum esset, vereri debuimus.
Ast patientia nostra tandem nobis parta est pal-
mam: Duoque illa astra aurei Phœbi, quasi
Castor & Pollux longis suspiratibus expetita,
tandem turbido huic mari illucere cæperunt, quã
mox diuturna illa belli armorumque tempestas
flustro, malaciaque omnium animos exhilarante,
resedit: Martius ille furor detumuit, & Germa-
nia nostra, deposito squalore, vernantis lætitiæ
Togam induit, ac velut exuta senectute juvenilis
ævi florem venustatemque recepit; hoc est unico
verbo optatissimã PACIS aurã revivere cæpit &
respirare. Ideò nullus similis imò major præteritò
notabitur annus, qui contra Orientales illos Tyrannos
excellentiore nobis dedit victoriam, qui de-
inceps pro atro Marte candidã reddidit PACEM,
cui nil dignius nil melius, cui in rebus humanis
nil gratiosius soleat audiri, nil delectabilius con-
cupisci, nil utilius possideri. Quæ est Mater omnis
felicitatis, quæ opibus regna auget, ornamentis il-
lustrat, præsidis firmat.^(c) Pium nihil ominus
erit hocce debitæque Patriæ nostræ Patri
CAROLO HEROI, ob PACIS hanc olivam,
gratitudinis indicium & experimentum. Ita enim

c

corda-

(c) v. Canonh. flor. Polit. p. m. 472.

cordati & grati ac explicandi per quasvis occasi-
ones officii tenaces judicabunt, ita cuncti qui vim
amoris & gratitudinis stimulos intelligunt, ita
singuli qui beneficia divinitus in nos collata, non
vulgi sensu illo profano, sed verò pretio dijudicant
existimabunt, rectè factum, quòd lætos hosce
PRINCIPIS natales, noluerim bruto quodam
transmittere silentio, sed indicta Panegyri, gau-
dium quod ea propter in sinu tacita vovebam, voce
mea etsi balbutiente, in publicam proferre lucem.
Date propterea aures propensas; favete dictis,
rudemque meam dicendi facultatem vel potius in-
opiam, veneranda vestra graviq; auctoritate &
favore conciliate. Cum non meros *Æschines* ha-
buit domesticæ gloriæ buccinatrix *Græcia*. Neq;
semper *Tullios* aut *Hortensios* pro rostris Roma-
napotentia. Quin sicut **CAROLUS** nò desinit
esse **MAGNUS** etiam ex parvo ore pronuncia-
tus: Ita tantum abest, ut nominis *Carolini* ma-
gnitudinē mea parvitas verba faciendo diminuat,
ut potius si non alio progressu, saltem ausu magno
CAROLI NOSTRI divinas *Virtutes* commen-
da vero. Postulat id Heroibus in æternum con-
ferendus honor; flagitat id Principali culmini
& coronatis capitib; plusquam debita veneratio.
Primò verò *A. A.* agnoscamus, inter preces &
vota grande hoc *DEI T. O. M.* beneficium, quò
Germania post maximas calamitatum clades in-
estimabile

æstimabile PACIS munus consequuta est: exultamus & gloriamus ob concessæ PACIS triumphum. Meritò veneramur DEUM, ut Hasfiam nostram tam clementer custodierit, ut gangræna tristissimi hujus belli decennalis per articulos ejus terræ serpere haud potuerit, ut in mediis universi orbis tenebris intemeratam veritatis lucem conservaverimus. Inter maxima enim mala, magnum certè illud est, nullaque à mente mortali excogitari potest major pæna, quàm affligi gentes populique valeant, quàm bellicis tumultibus populationibus & cædibus. Certè non opus erit confugere ad ruinam Hierosolymorum, ad vastitatem Palæstinæ, ad bellum civile, quod inter se gesserunt Filii tres LUDOVICI PII Imp. in quo plusquam centum millia hominum in primo conflictu cecidisse perhibentur: ^(d) Non ad sortem Waldensium, cum jussu FRANCISCI I. Regis Galliarum extirparentur funditus: ^(e) Non ad laniam Parisiensem, ^(f) aut ad alia vetera exempla, quæ quælibet abunde suggerit historia: Etenim vereor ne

Tempore deficiat, tragicos si persequar ignes,
Vixque meus capiet nomina nuda liber. ^(g)

Unicum saltem testem invoco, terram nempe Palatinam, illa sane amphitheatrum & area in
fausti

(d) v. Matth. Theat. Histor. in vit. Lothar. 1. (e) v. Sleid. l. 16. p. 365.
(f) conf. Buffier. Histor. Franc. part. 4. lib. 20. & Franckenstein.
Nupt. Parisiens. (g) Ovid. lib. 2. trist. p. m. 335.

*fausti haecenus istius fortunæ ludifuit; illa prob-
dolor! experta est verum esse illud Poetae:*

*Omnia vertuntur, mutantur, circum aguntur,
Non est quod constans maneat in tempore belli.*

*Ubi enim jam es Caput Vangionum vestustissi-
mum Wormatia? Ubi Tu eruditorum olim mater
& nutrix Heidelberga? Ostende Te etiam pau-
lum augusta Nemetum, juridicoque conventu
totius Imperii nuper clara Spira? Urbes, ante in-
temperien Martis, ædificiorum structuris, tem-
plorum molibus, fontium deliciis, viarum nitore,
& omni elegantia ornatissima, pulcherrima, de
quibus omnibus jure dici poterat, quod in Viennâ
Austriae laudatur, ut quæ sint civium domus
ex Principum palatia esse videbantur. ^(h) Et,
quod Salvianus Massiliensis Episcopus de Aquitania,
illud ipsum de Palatinatu effari nuper pote-
rat. ⁽ⁱ⁾ Sed, jam heu miram miseramque faciem!
immensus ille tractus, & omnium deliciarum
sedes; vastus attritusque apparet, haud aliter,
quàm si cælesti quodam igne deflagratus esset. Et
quid? quod horrendum! eversa conspectaque
passim tristissimaque Regionum funera ibi recen-
seat? Quis sine lachrymis, augustissimorum
Heidelbergensium fontium & machinarum a-
quarum tractoriarum vastationes, Spirensium
montis oliveti, Wormatiensium templorum &*

turrium

(h) v. Æn. Sylv. epist. 65. (i) conf. Salvian. lib. 7. de gubernat. Dei.

turrium, sese altius è terra attolentium, quàm tur-
ris Babylonica; nefandam ruinam & cadauera
aspiciet? quò tamen ab horrendo facto ac instituto
ipsi ab horrerunt gentiles.^(k) Profectò ingemisco
quoties calamitatem horum miserorum animo
concipio meo: Doleo, Principum pulforum red-
ditorumque sedibus suis, amplissimarum Regio-
num continenti incendio consumptarum, agro-
rum, sylvarum excidii: Comiserationem deniq;
omnium merentur ædificiorum vestigia non mi-
nus ambitiosè quàm crudeliter deleta, sua religi-
one & vetustate verenda Imperatorum Sepul-
chra direpta eversa que penitus, prostrata sacra
illa Themidos domicilia. Satius autem erit taci-
turnitatis velo obumbrari, quicquid detegi sine
horrore non potest; dum imò mala præteriti belli,
vel me tacente, per se satis sunt loquentia. Quod
si autem nos A. A. Palatinatus imaginem, quâ his-
ce temporibus fuerit jaçtata, animo debitè com-
plectimur exactiusque excutiemus, dum demùm
bonâ satis fide intelligemus, quantum DEI erga
nos sit beneficium, quantumque meritum, quòd
nos opes & fortunas nostras, vitam & felicitatem
præ his tantâ belli miserâ defunctis in tutò collo-
caverit; adeò ut boves nostri tuti rura peram-
bulare, navitæ undique pacatum per flumina no-
stræ terræ volitare potuerint: Ut Respublica

D

nostra

(k) v. Polyb. lib. 5.

*nostra semper in flore, semper in vigore manserit:
Ut ingenue artes in Scholis & Academiis ex-
cultæ, templaque Magnifica per oppida, deco-
ra per pagos, semper adhuc erecta, collapsa re-
staurata, rediviva ditata sint.*

*Secundò autem hodiernò die A. A. gratulamini
quoque CAROLO I. D. G. Hass. Landgra-
vio, Principi Hersfeldiæ, Comiti Cattimeliboc-
ci, Deciæ, Ziegenhainæ, Niddæ & Schaumb-
burgi, Domino nostro Clementissimo. Ejus
enim subsidiaria ope, post summum Irenarchum,
à vastitate & solitudine jam iterum Germania
est excitata, Ejus ope Haslia nostra floruit, cui
felicitem, tranquillitatemque in mediis terra-
rum turbis conservavit. Totum ergo etiam
terrarum orbem Heros noster Invictissimus,
nominis sui fama implevit, ut meritò ætas nostra
cognomen MAGNI Ipsi dare possit, dum jam o-
mnium linguis celebretur, dum imò à cunctis Ve-
rus Pater Patriæ, ceu alter Trajanus, Pater o-
mnium bonorum, ceu alter Pertinax, Populorum
Pastor, ceu alter Agamemnon, uno ore saluta-
tur; Pagana antiquitas multa olim de Diis suis
ingeniosè commenta est, & nescio quos Joves,
Saturnos, Martes, Neptunos, Hercules somnia-
vit⁽¹⁾: Sed Hasliaca domus familiares suos Deos
longè veriori ^{divinitate} in cælum in ferre & colere
posset;*

(1) Conf. Diodor. Sicul.

posset; cum illam solam natura omnibus virtutibus cumulaverit, & illa sola naturæ universas ferè virtutes repræsentaverit. Quid enim de PHILIPPO MAGNANIMO primò sentiendum? qui patre WILHELMO MEDIO Cubam Palatinatus urbem oppugnante, in hac Martis arce, ut à tempore & loco Martiam indolem licuerit ominari; est natus^(m). In quo uno tota sese compendiò inclusit virtus, dum felici ductu quotquot heroes tulerunt secula in uno delineavit. Cujus auspiciis colloquium Marpurgi inter B. Lutherum, Melanctonem, Zwinglium, & Oecolampadium habitum est⁽ⁿ⁾. Qui spiræ in comitiis ipse cum reliquis Principibus adversus Decretum protestatus est: Augustanam Confessionem cum sociis Imperatori obtulit^(o) & inter Smaldaldici fœderis primos autores fuit^(p). Quid de WILHELMO IV. quem propter sapientiam admirabilem Germania est mirata tota & exteri Reges^(q). Qui verè Nestor sui temporis erat & alter Atlas. Nestor quidem, quippe ad quem ab Imperatoribus, Franciæ, Angliæ, Poloniæ, Sveciæ, Daniæ, Regibus & plerisque Principibus Imperii crebræ literæ veniebant frequentesque legati, quibus, gravissimis de negotiis tam sapientè dabat responsionem, ut qui semel eum audivissent,

ipso

(m) Thuan. l. 41. p. m. 544. (n) v. Luth. Tom. 4. Altenb. f. 560.
(o) Conf. Luth. Tom. 5. Altenb. f. 525. (p) Sleid. l. 7. p. 204.
(q) Conf. Spen. Syllog. Geneal. Hist. p. 675.

ipso consultore sæpius uterentur. Atlas verò, tantã
 enim rerum mathematicarum scientiam sibi com-
 paraverat, ut non solum præstantissimis in hac
 arte artificibus palmam ambiguum redderet, sed
 etiam multi huc profecti ab eo discere haud eru-
 bescerent^(r): notaripotest? Quid judicandum de
 MAURITIO, Principe in quo non pauca com-
 mendari merebantur, & qui ob hoc non exiguæ
 priori tempore autoritatis fuit, qui Legatis ad
 eum missis deq̃ gravissimis negotiis sententiam ab
 eo rogantib⁹, eã linguã, quã quisq̃ proponebat, cum
 omnium admiratione respondere consueverat^(s).
 Quid de WILHELMO V. CONSTANTI?
 Cujus animo libertatis Germanicæ & professionis
 fidei secundum DEI verbum sinceræ integre
 conservandæ, defendendæ ad eò immota hæsit
 constantia, ut difficilimis etiam temporibus mini-
 mè flecteretur, nedum frangeretur, unde CON-
 STANTIS nomen promeruit^(t). Quid de WIL-
 HELMO VI. VIRTUOSO: Principe huma-
 nissimo: à quò ipsa virtus & fortuna ipsa nominis
 ac famæ suæ æternitatem accepisse videntur?
 Quid verò de CLEMENTISSIMO NOSTRO
 CAROLO? quid dicam, A. A.? Equidem si
 Poëta essem, pectus mihi optarem æreum, linguas
 centum; si orator, enthymemata Demosthenis:

nunc

(r) Hoc de eodem testatur Job. Crocius in Orat. de vita & obitu Mauriti
 Landgravii. (s) v. Mausoleum Mauritianum.

(t) Conf. Henr. Duising, Panag, in obit. Wilhelm. Sexti Hass. Landgr.

nunc qui neuter sum, potius utar Papæ cujusdam,
ad Imperatorem scribendis verbis; & audenter
dicam, non si omnia silvarum ligna vertantur in
linguas, suffecturas tamen commemorandis tot
virtutum exemplis. Etenim

Micat inter omneis
Catticum fidus, velut inter igneis
Luna minores. ^(u)

Audiat universa Posteritas, & in Annales re-
latum discat, ac sæpissime ruminetur, facta
CAROLI gloriosa non pro gloria sed salute, pro
aris & focis suscepta: Is enim tam gravia bella
gessit, tantisque difficillimis interfuit pugnis, in
quibus semper magnò utring animò plus quàm leo
certavit, semper imperterritus, semper impavidus,
fidens fortunæ, confidens **DEO**: Illi enim:

Prospera non inflent animum, non aspera frangant,
Ultra cadat, neutra mens generosa cadat. ^(w)

Quatuor aliàs in summo Imperatore calculo Po-
liticorum requiruntur. Virtus, Scientia rei mili-
taris, Auctoritas, Felicitas ^(x). Qua ratione quoq;
si juxta dictum Platonis, Virtuosus sive prudens
solus is sit, qui sibi & reipublicæ consulere possit, ^(y)
eò amplius prædicanda **PRINCIPIS NOSTRI**
Virtus est quo magis ab ipso statim regiminis au-
spicio illis rebus, quæ maximum Reipublicæ usum
præbent sufficere visus est. Sunt verò adhuc

E

gravio-

^(u) Horat. Carm. lib. I. od. 12. ^(w) Schönborn. lib. 2. Polit. cap. 25.

^(x) v. Meibom. Elogium Elect. Brandenb. Frider. Wilh. Herois Incomparabilis.

^(y) Conf. Keckerman, Syft. Polit. lib. I. p. m. 101.

graviores causæ, in quarum curis Virtus Ejus patuit, tutela Religionis & Libertatis Germaniæ communisq; Europæ commodi. Sciatis enim A. A. neque sereno placidoque cælo, cum tranquillum est mare diesq; & venti ferentes favent de peritia animoque naucleri æstimari verè potest, sed cum tonant æthera, undantiaque flumina in horrent tenebris & præliantes invicem venti motis fluctibus incumbunt deprehensamq; navem obruunt. Cujusmodi quidem tempestates, divina quadam vi lumen præferente menti, quasi ex speculâ prospexit **SERENISSIMUS LANDGRAVIUS**, non imprudens ejus procellæ, quæ ad Alsatos vergere olim visa in viciniam etiam deinde gravissimè incubuit. Itaque maturè satis periclitantis Patriæ fata suscipere animo cæpit, instruere copias, in congressum colloquiumque invitare vicinos remotosque Principes & firmioribus præsidiis suis præmurale illud Hassiæ Francofordiam augere; fac enim, Francofordiam (**DEUS**, omen hoc averte!) à Gallis captam; audio jam in Hassia in Thuringia, in vicinisq; oris tumultuari. Magnum propterea sanè benignitatis divinæ testimonium! Magnum **CAROLI** in nos beneficium! Quis deinceps **CAROLO** quoq; felicior? qui exemplo Alexandri M. et si plurimum debeat virtuti, plus debeat fortunæ :^(z)

Qui

(z) v. Curt. lib. 7.

Qui non præceptis, non alienis exemplis, sed suis imperiis, non offensionibus, non cladibus, sed triumphis sæpè Victor evasit. Ejus ideò Virtus & fortitudo nota est seculo, nota est orbi: Quicquid enim in Brabantii ad Namurcum campis, quicquid in ripis Rheni ad Moguntiam summa fortitudine gessit, ibi in posthuma, Venit, Vidit, Vicit ibi alter Julius Cæsar; imò velut alter Arminius jam ferè fugientis Germaniæ Stator libertatis, ad Rheinfeldiam docuit, nec lilia Gallica hac plantari in rupe, nec Gallum hanc in petra posse nidum ponere, quò adfluente confluentes ad Confluentiam hostium copiæ caeperunt diffluere. Absens quoque auspiciis suis non minus felix, suos præbuit ad victoriam Divos, fortuna per Duces Ejus circumducta, quod Hungaria, Peloponnesus, imprimis verò caput Regni Sarmatici per antiquaregalis illa sedes Buda testatur, ibi enim haud ita pridem armis Cattorum honoris & antiquæ societatis populi, ^(a) Lunæ Ottomannicæ cornua feliciter sunt contusa. ^(b) Quibus autem præconiis illustrissima facinora omnia enarrabo, Ille enim plura fortiter gessit,

— quàm quæ comprehendere dictis in promptu mihi sit. ^(c)

Objiciat autem unus vel alter, quis jam in tali Martis pullò PACIS artes quærere vult? at-

tamen

(a) v. Tac. de mor. Germ. §. 9. (b) v. Curiosen Geschichts-Calender Leopoldi I. p. 49.

(c) vid. Metamor. lib. 13.

tamen nemo illas feliciter colit, nemo suis rectius
præest, dumque capaci animo fata terrarum sol-
licitus librat, ut enim florentem præprimis Patriam
haberet, omnia consilia hæcenus contulit, in
PAC E non minus quam in bello Magnus, non
palmæ magis, quam olivæ amans, bellicam non
minus, quam togatam, præmiis excitavit virtu-
tem, semperque omnia consilio præveniens, ne
publicam quicquam turbaret tranquillitatem.
Hinc medio ardente & flagrante bello, maximū
duxit esse cæterisque Europæ Proceribus, Marti
finem imponere; nec magis gloriosum urbes belli
vi occupare, quam alias PACIS causâ reddere:
Cum melius putat esse, terras proprias augere con-
servatione, quam Provinciarum aliarum acqui-
sitione^(d). Et quis satis dotes Ejus omnes quibus
præ aliis est præditus explicare audeat? de quibus
nihil reverentius effari possum, quam quod olim
de Carthagine pronuntiabat Salustius: Tacere
fatius esse, quam pauca dicere. **ETSI ENIM PRIN-
CEPS GENEROSISSIMUS** verborum com-
pendio appelletur, Pietatis, Libertatis, Patriæ
Principum Vindex, seculi Reparator, literarum
Parens, hostium Victor, asylum afflictorum,
Fulcrum Imperii, nondum tamen dicta fuerint
omnia: Quodcunq; enim altum est, Illi libenter
cedit, quodcunque magnum est minus est Illo.

Illudque

(d) v. l. 7. §. 8. ff. de bon. damn.

Illudque quod olim Rector Academia Rudolpho-Albertinae Piripachius de Gloriosissimo Imperatore LEOPOLDO I. prognosticabat, de CAROLO Nostro jure dici posse quis dubitat?^(e) Dedit enim quoque Theologo virtutes, quas commendare: Jcto leges, quas observandas urgere: Medico hostium suorum sanguinem quem examinare: Poëtæ quod canere: Historico quod narrare: Arithmetico quod numerare: Geometræ quod designare: Astronomo quod observare potest: bella nempe victorias, laureos, triumphos, pacem & felicitatem. Propterea,

Lætare Hasfia CAROLUS imperat^(f).

Ille enim est clypeus & arx Tuus inexpugnabilis, Ille est Deus tutelaris terræ tuæ: Ille in templis tuis curat pietatem, in foris justitiam, in urbibus modestiam in castris disciplinam, ubique virtutem: Cujus Aula pietatis ac veritatis sanctissimum est delubrum, vitæ verè Gymnasium; Temperantiæ, sobrietatis, fortitudinis, Generositatis splendidissimum Palatium; procul hinc illa olim in aula ALEXANDRI consveta poculorum certamina^(g), procul hinc apud XERXEM aliàs solita luxuriæ gaudia^(h), procul inquam hinc, scurrarum ac sannionum gerræ, omnia bachantia per Europam vitia. Cujus CURIA templum est sanctitatis, justitiæ, consilii; periclitantium cer-

tissimum

(e) v. Theatr. Europ. tom. 8. p. 595. (f) Conf. Theat. Europ. tom. 8. p. 1015.

(g) v. Dreffer. Isagog. hist. part. i. p. m. 336. (h) Valer. Max. lib. 9. cap. 11.

tissimum Asylum; laborantium fidissimus portus; Abest hic Gallorum pessimo more invalida avaritia⁽ⁱ⁾, abest prodigiosum officiorum & jurisdictionis mercimonium, Romæ aliâs quoque inusu, nam sunt

— Venalia Romæ,

Templa, Sacerdotes, altaria sacra, coronæ: ^(k)
Hic autem versantur à consiliis Viri non magis antiqua nobilitate, quàm virtute illustres; hic omnia impedita expediuntur, CONSILIO & VIRTUTE, imò CANDIDE & CONTSANTER. Lætare Hasfia CAROLUS imperat, in quò NATURA, VIRTUS ac FORTUNA domicilium fixere: Quem cælum hóc seculò misit ut lapsa erigeret, dilapsa colligeret, depravata corrigeret, denuò ex crearet animata. Ergò Hasfia, surge hodierno die persolve grates CAROLO Tuo; ne violare videaris JUS illud Naturæ, quòd PRINCIPEM non summâ colas benevolentiam, Cui tamen felicitatem tuam debes; Si enim PRINCIPEM ames, publicum ames bonum, in cuius fide tutelavé omnia sunt posita^(l); Surge & adora beneficentissimum isthoc Sidus, quod hocce die An. M. DC. LIV. Auspice DEO primum salutavit mundū, & è quò tot amoris influxus totam inundarunt

Patri-

(i) Conf. Lanf. Consult. Orat. contra Galliam p. m. 247.

(k) Mantuan libr. 3. calamit.

(l) v. Aldrobrand. apophteg. de perfecto Principe p. 21.

Patriam; Surge & mecum ingemina, quamvis non more æthiopum in regione Monomotopa, quoties enim eorum Rex sternutat, universa ejus Metropolis exclamando salutem apprecatur: ^(m) tamen ex intimis sensibus: Ut Vivat CAROLUS PATER PATRIÆ AUGUSTISSIMUS! Ut Vivat Sacro Romano Imperio in robur & ornamentum! Ut Vivat DEO! Ut Vivat SIBI! ut Vivat TIBI! quæ ex spiritu Ejus spiritum ducis. Vosque Heliconis alumni, exclamate hodie ut Vivat CAROLUS novus quasi literarum Parens, Qui literis vitam dat easq; inter ardua Sceptri negotia curæ sibi esse fuit ⁽ⁿ⁾: Qui verò exemplò CAROLI M. ^(o) FRIDERICI II. Imp. illius πολυγλωττα ^(p), imò laudabili instituto WILHELMI, MAURITII ac HERMANNI Hasliæ Landgraviorū ^(q) studia ubiq; excitat & refovet, reverentiamque literarum, ubi ubi potest, constanter propagat. Virosque doctos famâque conspicuos inexhaustis liberalitatis radiis perfundit, in signis Taciti moniti haud ignarus: Sublatis studiorum pretiis studia quoque perire ^(r). Verùm, SERENISSIMUS PRINCEPS non vanè creditus est, hominem miraculum illud divinum, quod, inter stupenda

DEI

(m) v. Weber. font. 60. p. 368.

(n) Sunt ipsissima verba Serenissimi Principis ad DD. Dexbachium & Tesmarum ablegatos Academiæ Marpurgensis ad Comitata Provincialia an. 1682.

(o) Wolf, Grüningius in quæst. an Doctoratus nobilem dedecet?

(p) Petr. de Vineis Epist. lib. 3. Epist. 67.

(q) Treuler. in Orat. Funebr. Wilhelm. Hass. Landgrav. (r) v. Tacit. lib. XI. annal.

DEI opera aliàs augustius elegantiusque existit^(s), tam varium & multiplicem esse, ut difficillima omnium nobilis summaque sit ars illud imperio rectè regere ac gubernare, hanc verò non nisi experientia & scientia literarum addisci, & illum haud feliciter imperare, qui in dolis ac temperamenti ejus regionis ac gentis cui imperat est ignarus, naturam verò regionis ac gentium latere rudi ac indocto^(t). Præterea novit quoq; nullum esse, cui sapientia magis conveniat quàm PRINCIPI, cujus doctrina omnibus debet prodesse subiectis^(u). Tuq; Ecclesia hodie preces quoq; funde, ut Vivat CAROLUS RELIGIOSISSIMUS! Qui exterminat impietatem ut eo magis Vivat pietas, vigeat ecclesia, floreat schola. Vosque DICEARCHI & quotquot adestis TRIBONIANI THEOPHILI ac DOROTHEI, exclamate mecum ut Vivat JUSTISSIMUS PRINCEPS! Qui vobis dat leges quas observandas urgere potestis: Qui justus est in DEUM, justus in superiores, justus in æquales, justus in inferiores: Qui Justitiam æquâ administrat staterâ, dispertitur justa bilance sine omni aspectu vel affectu, pari severitate & clementiâ, ut nec opulenti in justum aliquid patiantur, nec plebs contumeliam accipiat^(w), ut reis timorem incutiat, innocentibus animum addat, ut ingeni opem, afflicti subsidium, oppressi patrocinium habeant, suoque exemplo ministros suos sibi similes faciat. Et vos tandem cuncti Ejus subditi hodie, hodie pia colligite vota, hodierno Augusto die! Die Magno! Die festo, pio celeusmate acclamate & conclamate:

SALVE feste Dies toto Venerabilis ævo!

SALVE PATER PATRIÆ AUGUSTE, in augusto omnium bonorum datore hoc III. Augusti die! VIVE, SPLENDE! AUGUSTE PRINCEPS, cor & anima nostræ Reipublicæ (x); Vive CAROLE Principum gemma, Regum decus, Ara Clementiæ Ara Amicitæ (y): Qui plane ad Homericum perfecti Regis ac Principis exemplares, ἀμφοτέρων βασιλεὺς τὰ γὰρ θῆς, κατὰ μέρος τ' αἰχμητῆς (z): Qui Majestas es Publica, Tutela civium, Cura Religionis, Vita Cattorum, Custodia legum: Vive CLEMENTISSIME PRINCEPS, Qui cum TITO diem illum perdidisse existimas, quò nihil cuiquam prestitisti (a): Qui omnes oppressos egenosque juxta symbolum CONSTANTII Imp. Patiens sit Principis auris (b), facilis admittis, ipsorum querelas more SALAMONIS, qui ipsas etiam meretriculas de filiolo noctu oppresso contendentes audivit, pro pituis auribus excepis (c). VIVE, VIGE, VALE, & quoties latus hic recurrit dies, vigore novo, viribus integris, novam vivendi periodum redauspicer! VIVE incolumis, in annos pluros maneat superstes! Tua enim ope Religionem & Libertatem, Pacem & Concordiam conservatam & florentem videmus: Idcirco, quemadmodum olim Plato nature gratias egit, quod natus esset homo, non bellua; masculus non femina; Græcus non Barbarus; præsertim vero Socratis temporibus: Ita nos Tui Servi Divinæ Majestati hymnos laudum & gratiarum purissimò corde decantamus, & decantabimus, quàm diu hujus lucis fruamur usurâ; quod nos fecerit homines, quòd Christianos, quòd Hassos, & cum primis quòd vitarum nostrarum periodum in hoc produxerit seculum, atque ad tempora Tui, GLORIOSISSIMI NOSTRI PRINCIPIS CAROLI AUGUSTI (d). Ne autem cymba mea licentius in hòc immensò laudum aut encomiorum oceanò vagetur, ne longiori sermone Clementiam SERENISSIMI PRINCIPIS morer, ideò vela contraho, cum non minus etiam Magnam Virtutem esse desinere, quàm scire dicere (e). DEUM solum precor, ut servet nobis, Ecclesiæ, Germaniæ CAROLUM I. quem, non ira sue testem, sed benignitatis in genus humanum dispensatorem dedit. Servet SERENISSIMAM PATRIÆ MATREM servet PRINCIPEM HÆREDITARIUM, & CÆTERA SACRA ILLA PUBLICÆ SALUTIS PIGNORA, ut semper vigeant, semper floreat, & triumphent

FELICITER. (f)

(s) Conf. Excellentiſſ. Dn. Keſtner. Profeſſ. hujus Acad. celeberr. Prudent. Jur. Nat. cap. I. §. 1.

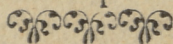
(t) Bodin. Method. Hiſtor. p. 59. (u) Cicer. lib. 1. de Divinat. (w) Tacit. lib. XI. Annal.

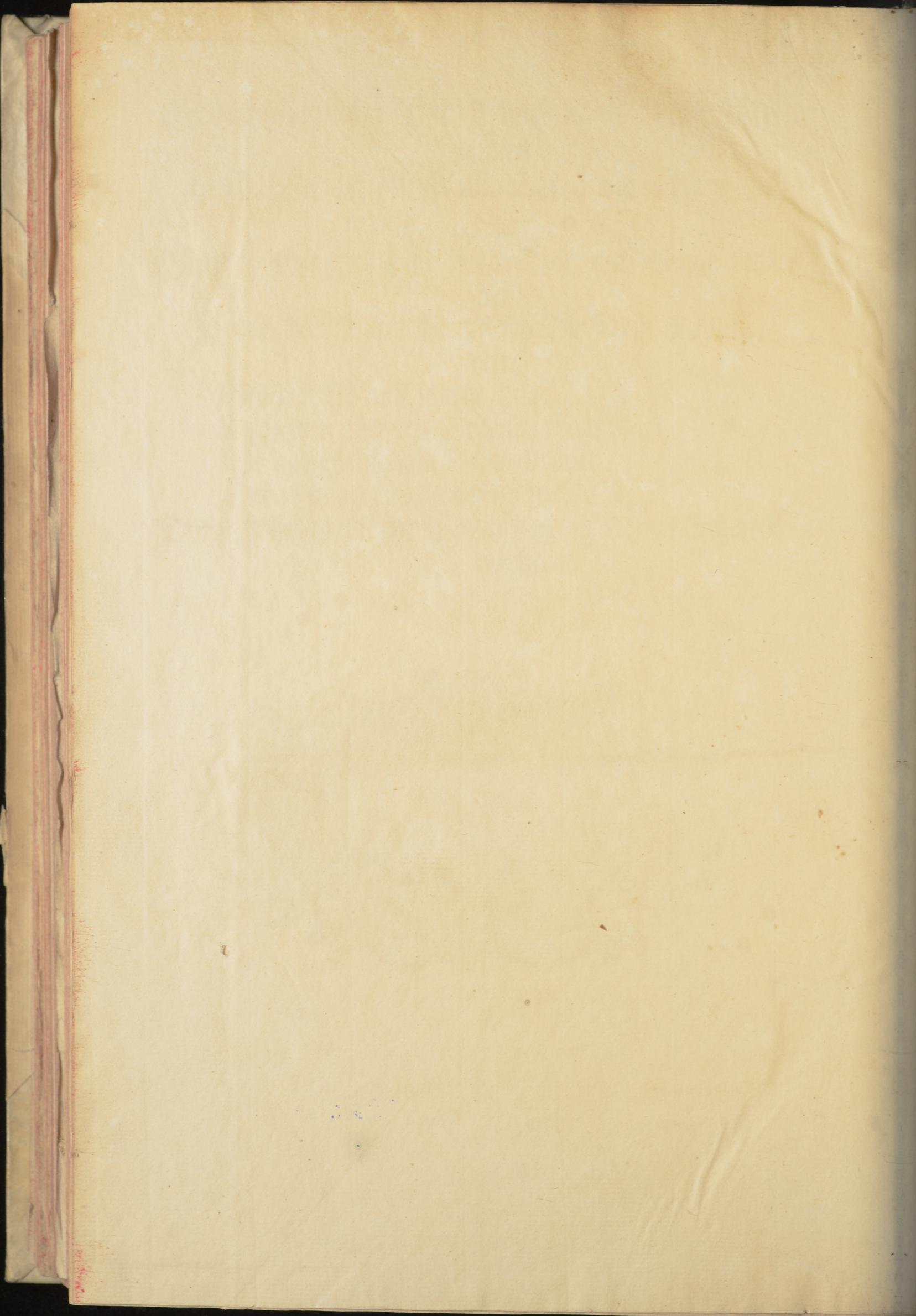
(x) Ariſt. lib. 5. polit. cap. 10. (y) Savedr. Symb. 21. p. 160. (z) Conf. Homer. Iliad. 3.

(a) vid. Guevar. lib. 3. hor. princ. cap. 31. (b) Hildebrand. in Synopf. Hiſtor. Univerſ. p. 133.

(c) Libr. 1. Reg. cap. 3. v. 16. (d) Conf. Lanſ. Conſult. Oration. pro German. in fin. p. m. 120.

(e) v. Sen. lib. 9. Controv. 5. (f) Theat. Europ. tom. 10. p. 409.





43 18

30. -

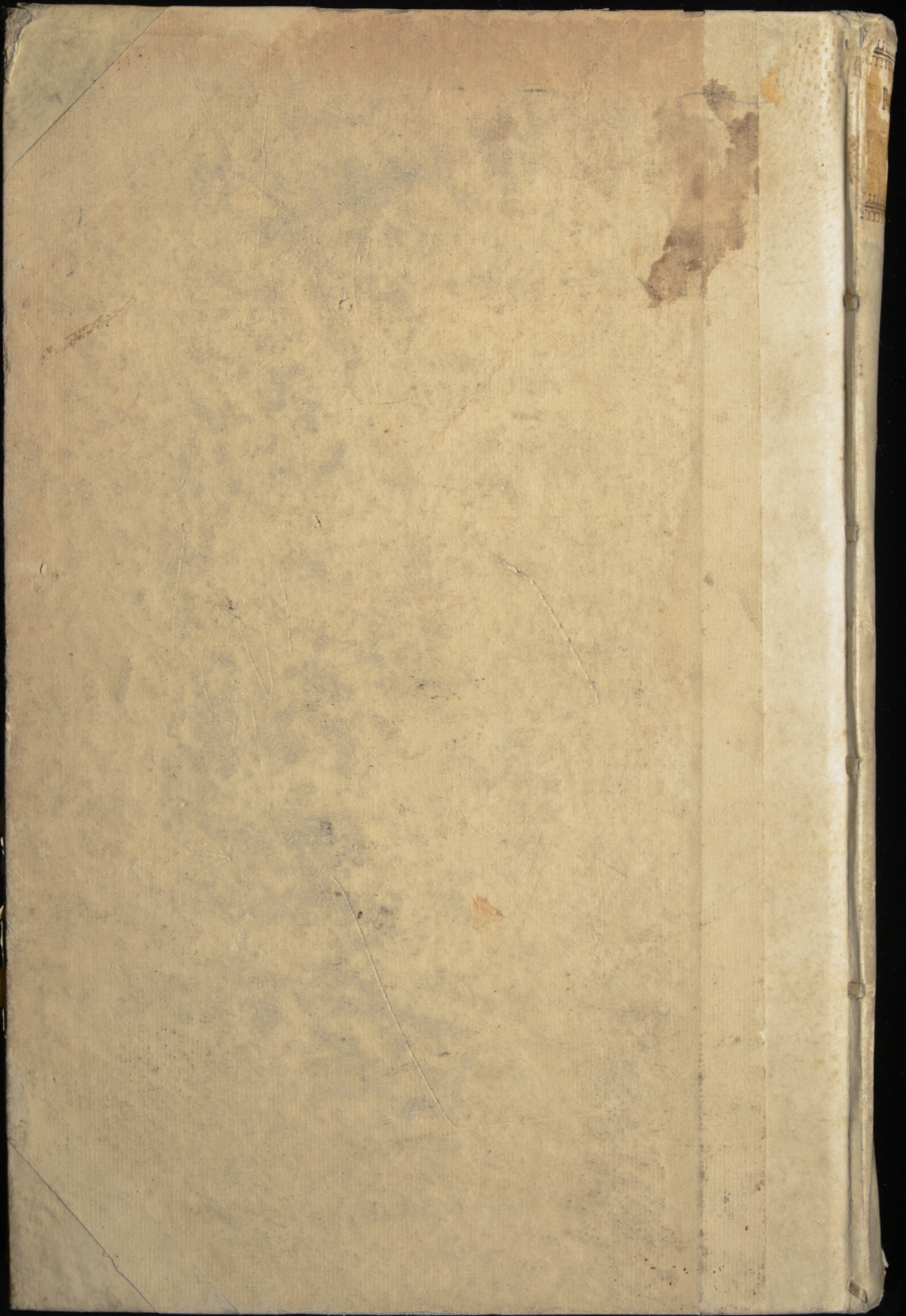
6925
cat.

26.04.1966 F.

151 of

Oswald Weigel
Leipzig, Königstr. 1

30. -



Der muntre, tapfre Prinz, ein Feind von langen Hoffen,
Des Liebe Meer und Land zeithero unterbrach,
Freut sich, daß nun sein Wunsch in so weit eingetroffen,
Daß nach der langen Nacht sich zeigt der güldne Tag;
Da Er, was der Geist umfassen
Mit so brünstigen Verlangen,
Dessen Feuer, dessen Gluth
Dämpfft kein Meer, löscht keine Fluth,
Endlich in die Arme fasset, als ein unschätzbares Guth.

So groß mein Hoffen war, spricht Er, wars doch zu wenig,
Wenn Ich, den hohen Schatz damit vergleichen soll,
Den Mir der weise Fürst, der Britten grosser König,
Jetzt sendet zum Gewinn, und meiner Liebe Zoll:

Was vor Danck soll ich Ihm geben?

Wie soll Ich verbunden leben?

Carolina, Deinem Geist

Wird kein Opfer, wie es heist,

t nach Würden angezündet, wenns auch Gold und Weyrauch
speist.

Laffen, meinem Volck, und der Cherusker Sprossen,
dunt dieses Glückes Strahl den allerschönsten Tag;
Wenn der Himmel sonst der Pallas Bild gegossen,
Id es noch Troja schenckt, da nie kein Wohl gebracht;
Diß Palladium soll Hessen
Chren, und niemahl vergessen,
Daß es ein Geschenk sey,
Daß der grösten Lieb und Treu
würdig, denn es bringet dir die güldne Zeit herben.

Musen, welche sich am Leine Fluß ergötzen,
enn sich ihr stiller Geist ins Alterthum vergräbt,
nen sich dieß Band zu jenem hinzusetzen,

Heinrich recht vergnügt mit Adelheid gelebt,

Da das Glück auf güldnen Wagen

Hessen damahls hat getragen;

Da ist Cassels Friederich

liebt Mariam inniglich,

sein Hoff ein solches Eden, und sein Land ein Seegens-Strich.

